

**Informácia o dosiahnutých výsledkoch z poskytnutých dotácií v roku 2015
v nadväznosti na Oznámenie Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej
republiky o predkladaní žiadostí k poskytovaniu dotácií na činnosti podporujúce
medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu v Európskom výskumnom priestore formou
stážových pobytov študentov, doktorandov a postdoktorandov
č. 2015-17261/40672:1-15F0 z 31. 08. 2015**

Podľa § 8a zákona č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“);

na základe Oznámenia Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) o predkladaní žiadostí k poskytovaniu dotácií na činnosti podporujúce medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu v Európskom výskumnom priestore formou stážových pobytov študentov, doktorandov a postdoktorandov č. 2015-17261/40672:1-15F0 z 31. 08. 2015 (ďalej len „oznámenie“);

v súlade so Smernicou č. 41/2010-I z 21. decembra 2010 o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MŠVVaŠ SR;

a v súlade s Národnou grantovou schémou na podporu študentov, doktorandov a postdoktorandov bola poskytnutá možnosť uchádzať sa o dotácie z prostriedkov štátneho rozpočtu na vedu a techniku v rámci zahraničných vedeckých pobytov uchádzačov na medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu:

- vo výskumných centrách infraštruktúr Európskeho strategického fóra o výskumných infraštruktúrach (ďalej len „ESFRI Roadmap“), v ktorých je SR členom, resp. pridruženým členom a v ktorých má zastúpenie;
- a vo veľkých infraštruktúrach ako je CERN, SÚJV DUBNA a Medzinárodné centrum pre genetické inžinierstvo a biotechnológie – ICGEB v Terste (Taliansko).

Základným cieľom poskytnutia dotácie bolo podporiť medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu a prostredníctvom stážového pobytu umožniť mladým vedcom – študentom, doktorandom, postdoktorandom riešenie ich výskumného projektu priamo v daných európskych laboratóriách pod vedením skúsených a renomovaných zahraničných vedcov. Zamerania stážových pobytov boli v súlade so Stratégiou výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR (RIS3 SK) a s Akčnými plánmi RIS3 SK a s plánom budovania infraštruktúry ESFRI Roadmap a sústredili sa na nasledovné oblasti špecializácie:

- materiálový výskum a nanotechnológie,
- informačno-komunikačné technológie,
- biotechnológie a biomedicína.

Na základe oznámenia prijalo MŠVVaŠ SR žiadosti od dvoch žiadateľov, ktorými boli Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave a Fyzikálny ústav Slovenskej akadémie vied. Obidve žiadosti boli schválené a na základe uzatvorených zmlúv boli žiadateľom poskytnuté dotácie z prostriedkov štátneho rozpočtu v celkovej výške 119 662 EUR.

V rámci uvedených dvoch žiadostí bolo celkovo podporených 14 uchádzačov, z toho 11 uchádzačov z Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave a traja uchádzači z Fyzikálneho ústavu. Zamerania prác zahraničných vedeckých pobytov s dosiahnutím výsledkov sú nasledovné:

A. Projekt: Činnosti podporujúce medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu v európskom výskumnom priestore formou stážových pobytov študentov, doktorandov a postdoktorandov pre uchádzačov pôsobiacich na Univerzite Komenského, Fakulte matematiky, fyziky a informatiky

Z 11 podporených uchádzačov v rámci projektu Fakulty matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského v Bratislave sa 10 uchádzačov zúčastnilo stážového pobytu v CERN-e (Ženeva, Švajčiarsko) a jeden uchádzač v rámci ESFRI infraštruktúry FAIR (Darmstadt, Nemecko).

Zhrnutie naplnenia zámerov, cieľov a prínosov projektu

- Realizácia daného projektu umožnila účastníkom zúčastniť sa na realizácii experimentov a na analýze získaných výsledkov a taktiež profitovať z doteraz získaných výsledkov a z vkladov SR do realizácie experimentov.
- CERN je špičkové vedecké pracovisko a vedomosti, ktoré účastníci projektu získali počas svojich pobytov sú nenahraditeľné a sú jedinečné. V spolupráci so zahraničnými kolegami a so svojimi školiteľmi participantmi projektu publikovali niekoľko vedeckých prác v špičkových svetových časopisoch a interných CERN-ovských preprintov.
- Účastníci projektu využívali infraštruktúru CERN-u a takisto materiál potrebný k realizácii ich výskumu bol hradený CERN-om, čo prispieva k efektívnejšiemu využívaniu prostriedkov vkladných Slovenskou republikou do CERN-u.
- Všetci doktorandi z odboru jadrová a subjadrová fyzika špecializujúci sa na subjadrovú fyziku strávili minimálne jeden semester v CERN-e, čo predstavuje veľký prínos pre ich odborné schopnosti.
- Počet účastníkov projektu z FMFI UK svedčí o líderstve fakulty v tejto vednej disciplíne. Spolupráca s CERN-om, možnosť dlhodobých pobytov a práce na špičkových experimentoch je jedným z faktorov spôsobujúcich nárast počtu študentov fyziky, ale hlavne jadrovej a subjadrovej fyziky.
- Realizácia tohto a obdobných projektov prispieva k zabraňovaniu úniku mozgov potenciálnych špičkových lídrov v oblasti výskumu a vývoja do zahraničia. Skúsenosti z realizácie obdobných stážových pobytov z minulosti ukázali, že účastníci vypracovali kvalitné dizertačné práce a boli akceptovaní medzinárodnou komunitou ako riadni členovia výskumných tímov v CERN-e a stali sa zamestnancami Univerzity Komenského. Podobný efekt je možné očakávať aj u terajších účastníkov stážových pobytov.

Zhrnutie obsahovej náplne stážových pobytov jednotlivých účastníkov

Meno	Miesto stáže	Zameranie	Druh výstupu
Mgr. Michal Mereš, PhD.	CERN (ALICE)	štúdium exotických foriem hmoty vo vysokoenergetických zrážkach ťažkých iónov	riešenie projektu č. 0776/2011 Experiment ALICE na LHC v CERN
Mgr. Tomáš Dado	CERN (ATLAS)	analýza dát nazbieraných v detektore ATLAS, účasť na technických prácach na detektore ATLAS	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Pavol Bartoš, PhD.	CERN (ATLAS)	hlbokonepružné javy a nová fyzika pri TeV energiách	riešenie projektu č. 0775/2011 Experiment ATLAS na LHC v CERN
Mgr. Matej Melo	CERN (ATLAS)	Predo-zadná	doktorandská

		asymetria a narušenie CP v procesoch produkcie ťažkých kvarkov	dizertačná práca
Mgr. Róbert Astaloš, PhD.	CERN (ATLAS)	oblasť Bose-Einsteinových korelácií	publikačné výstupy v rámci konferencií a karentovaných časopisov
Mgr. Alexander Szabó	CERN (ALICE)	Výskum zvýšenia zberu dát v rámci inovácie detektora TPC ALICE	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Michal Dubovský	CERN (ATLAS)	Štúdium vlastností top kvarkov v protón-protónových kolíziách v experimente ATLAS	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Oliver Majerský	CERN (ATLAS)	Skúmanie nábojovej asymetrie v párovej produkcii b-kvarkov v rámci experimentu ATLAS	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Sofiia Hyrych	CERN (ATLAS)	Bose-Einsteinove korelácie v experimente ATLAS pri energii 13 TeV	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Juraj Smieško	CERN (ATLAS)	Vnútroň charm v procesoch fotón $+c-$ jet na experimente ATLAS pri energii $V_S = 8$ TeV	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Boris Andel	GSI Darmstadt	vývoj analyzačného a monitorovacieho softvéru pre nový detekčný systém na zariadení SHIP.	doktorandská dizertačná práca

Čerpanie prostriedkov projektu (EUR)

Meno	Požadované	Schválené	Vyúčtované	Vrátené
Mgr. Michal Mereš, PhD.	4 332	4 632	3 878,87	753,13
Mgr. Tomáš Dado	9 500	9 100	9 100	0
Mgr. Pavol Bartoš, PhD.	6 300	6 250	6 250	0
Mgr. Matej Melo	8 000	8 000	8 000	0
Mgr. Róbert Astaloš, PhD.	10 600	10 600	10 600	0
Mgr. Alexander Szabó	9 080	9 080	8 284,06	795,94
Mgr. Michal Dubovský	10 000	9 600	9 600	0
Mgr. Oliver Majerský	9 140	9 140	9 140	0
Mgr. Sofiia Hyrych	10 200	9 600	9 600	0
Mgr. Juraj Smieško	10 250	9 650	9 650	0
Mgr. Boris Andel	7 760	7 760	7 642,72	117,28
Spolu	95 162	93 412	91 745,65	1 666,35

Celkovo je možné konštatovať, že zámer projektu bol naplnený. Projekt bol popularizovaný aj v rámci popularizačných prednášok prof. Sitára, prof. Masarika a doc. Tokára. Odozva laickej verejnosti bola veľmi pozitívna a aj ľudia nemajúci nič spoločné s časticovou fyzikou, či vedou vôbec, takúto účelovo orientovanú podporu hodnotili veľmi pozitívne. Takisto aj iní slovenskí účastníci veľkých medzinárodných projektov sú týmto projektom inšpirovaní. Projekt bol z hľadiska participácie na výskumných projektoch v CERN-e mimoriadne dôležitý, pretože otvoril možnosť mladým výskumníkom zapojiť sa do práce na realizácii experimentov na urýchľovači LHC. Študenti a mladí vedeckí pracovníci získali cenné poznatky a skúsenosti s prácou s používanými zariadeniami a takisto sa podieľali aj na ich upgradoch, čo im dáva predpoklad na ďalšie zapojenie do výskumu realizovaného na týchto zariadeniach v nasledujúcom období. Takisto vznikli predpoklady na zapojenie sa študentov a mladých vedeckých pracovníkov do ďalších veľkých projektov v oblasti časticovej a jadrovej fyziky, ktoré už sú spustené alebo sa plánujú spustiť v najbližšom období.

B. Projekt podpory vedeckých pobytov v Európskej organizácii pre jadrový výskum CERN pre uchádzačov pôsobiacich na Fyzikálnom ústave Slovenskej akadémie vied

Z troch podporených uchádzačov v rámci projektu Fyzikálneho ústavu SAV sa všetci traja uchádzači zúčastnili stážového pobytu v CERN-e (Ženeva, Švajčiarsko) a vykonávali činnosti na experimente ISOLDE.

Zhrnutie naplnenia zámerov, cieľov a prínosov projektu

- Uchádzači sa podieľali na koncepcii a konštrukcii rôznych meracích zariadení využívaných v rámci experimentu ISOLDE. Vďaka tomu mali možnosť aplikovať svoje poznatky do praxe.
- Uchádzači získali skúsenosti s používaním jednotlivých zariadení, vrátane skúseností s príslušným softvérom, ktoré zúročia pri ďalších výskumných aktivitách v budúcnosti.
- Uchádzači taktiež získali skúsenosti s prácou v špičkovom medzinárodnom tíme vedeckých pracovníkov a nadviazali užitočné kontakty, ktoré im pomôžu pri ďalšom odbornom rozvoji.
- Uchádzači využijú nadobudnuté poznatky pri ďalších vedecko-výskumných aktivitách, konkrétne pri vybudovaní a využívaní urýchľovačovej infraštruktúry v Slovenskej republike.

Zhrnutie obsahovej náplne stážových pobytov jednotlivých účastníkov

Meno	Miesto stáže	Zameranie	Druh výstupu
Mgr. Jozef Klimo	CERN (ISOLDE)	Vlastnosti a možnosti produkcie exotických jadier	doktorandská dizertačná práca
Ing. Matúš Sedlák	CERN (ISOLDE)	Spektroskopia gamma žiarenia a konverzných elektrónov na zariadení CERN-ISOLDE	doktorandská dizertačná práca
Mgr. Róbert Urban	CERN (ISOLDE)	Štúdium excitovaných stavov neutrónovo-deficitných izotopov Au a Hg, metódami in-beam spektroskopie	doktorandská dizertačná práca

Čerpanie prostriedkov projektu (EUR)

Meno	Požadované	Schválené	Vyúčtované	Vrátené
Mgr. Jozef Klimo	10 470	8 750	8 502,34	247,66
Ing. Matúš Sedlák	10 470	8 750	8 631,12	118,88
Mgr. Róbert Urban	10 470	8 750	8 098,40	651,60
Spolu	31 410	26 250	24 373,25	1 018,14

Realizácia tohto projektu umožnila účastníkom nadobudnúť nové poznatky v oblasti jadrovej štruktúry. Skúsenosti získané počas vedeckého pobytu je možno uplatniť pri ďalších aktivitách oddelenia jadrovej fyziky, a to hlavne pri vybudovaní a využívaní infraštruktúry urýchľovačov v Slovenskej republike. Vedecký pobyt v CERN-e umožnil uchádzačom osvojiť si základy experimentálnej techniky, ako aj metód spracovania a vyhodnocovania údajov rozličnými softvérovými nástrojmi, ktoré sú nevyhnutné pri interpretácii získaných experimentálnych údajov. Podobné vedecké pobyty umožnia získať aj priame kontakty na vedecko-výskumné tímy pôsobiace v Európskej organizácii pre jadrový výskum – CERN, ktoré môžu v budúcnosti zabezpečiť dlhodobú spoluprácu a účasť slovenských vedcov na základnom a aplikovanom výskume svetového významu.

Záver

Na základe predložených projektov a na základe záverečných správ spracovaných žiadateľmi je možné konštatovať, že obidva podporené projekty splnili svojím zameraním a dosiahnutými výsledkami a prínosmi podmienky stanovené v oznámení a dosiahnuté výsledky sú na zodpovedajúcej úrovni. Riešenia jednotlivých individuálnych schém vedeckých pobytov uchádzačov splnili predpokladané ciele a naplnili zámery vytýčené v projektoch.

Na základe vyhodnotenia je možné odporúčať ďalšie pokračovanie v činnostiach podporujúcich medzinárodnú vedecko-technickú spoluprácu v Európskom výskumnom priestore formou stážových pobytov študentov, doktorandov a postdoktorandov.